

عبرتکده تاریخ

partosokhan 14:15 - 1402, 24 آبان

از نظر «تاریخ» خواص جامعه، گاه مانند دیوار لرزانی هستند که هیچگاه نباید به آنها بدون کمک ولايت، تکيه کرد. اینگونه خواص، عموماً در بزرگاهای حساس تاریخ، با سکوت کرده‌اند، یا با جبهه باطل همراهی کرده‌اند! [1]. تجربیات اقوام پیشین، به عنوان میراث گران‌بهایی برای اقوام آینده به دل «تاریخ» سپرده شده است. عوامل پیروزی‌ها و شکست‌ها و ناپایداری قدرت‌های زیادی، در دل او ثبت شده، به طوری که افراد آگاه، می‌توانند مسیر زندگی خود و اجتماع را در آینه تاریخ بینند و بدون نیاز به تجربه جدیدی، از تجارب دیگران استفاده کنند. در قرآن بخش مهمی از آیات، بیانگر تاریخ عبرت‌آموز پیشینیان است و با صراحت می‌گوید: **لَقَدْ كَانَ فِي قَصْصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولَى الْأَلْبَابِ**; به راستی در سرگذشت آنها عبرتی برای صاحبان اندیشه می‌باشد. (یوسف: ۱۱۱) قرآن در مورد بعضی از بخش‌های تاریخی که عبرت‌آموزی پیشتری دارند، به **أَحَسَنُ الْفَصَصِ يَادَ كَرِدَ وَ مَيْكُوِيدَ، تَحْنُّنْ تَقْصُّ عَلَيْكَ أَحَسَنُ الْفَصَصِ يَمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ؛** ما بهترین سرگذشت‌ها را به‌وسیله این قرآن که به تو وحی کردیم، برای تو شرح می‌دهیم. (یوسف: ۳)

[2]. امام علی (علیه السلام) نیز در وصیت‌نامه خود به فرزندش امام حسن (علیه السلام) در نامه ۳۱ نهج البلاغه، به نکته مهمی درباره «تاریخ» اشاره کرده و می‌فرمایند: «مطالعه دقیق تاریخ پیشینیان، عمر جاودان به انسان می‌بخشد و مانند این است که انسان از روز آغاز خلقت آدم (علیه السلام) تا امروز، همراه همه اقوام و جمیعت‌ها بوده و نتیجه تجرب آنها را برای خود ذخیره کرده است و چه فرصت گران‌بهایی است که انسان با هزینه کم، متعاقی بزرگ به دست آورد.» البته تاریخ، نقایصی هم دارد و این بر اثر اعمال نفوذ جباران پیشین در تحریف حقایق تاریخ به نفع خوبیشتن است که آینه تاریخ را در مواردی، تیره‌وتار ساخته‌اند و با تطییع و تهدید تاریخ‌نگاران، آنها را وادار به این کار کرده‌اند که نمونه بارز آن، بنامیه و تاریخ ننگین آنهاست. ولی محققان آگاه، بادقت در حوادث تاریخی، غالباً می‌توانند حق را از باطل جدا سازند. ای کاش قدرتمندان امروز، تاریخ را مطالعه می‌کردن و سرنوشت آینده خود را در این آینه می‌دیدند و دست از ظلم و تبهکاری بر می‌داشتد.

[۳]. «تاریخ» سرشار از سرگذشت نمرودها و فرعون‌ها، عمارها و میمثها، طلحه‌ها و زیرها، شمرها و ابن زیادها، سلیمان صرد خزاعی‌ها و... است. تاریخ سرشار از تکرار کریلاها و درس‌های است، تکرار سقیفه‌ها، جنگ احزاب‌ها، انقلاب‌ها، درس‌های آگاهی و بصیرت، اقدام و عمل بهنگام، عبرت‌های تلخ و شیرین، شکست و پیروزی و... است. تاریخ به ما می‌آموزد که در مواجهه با حوادث مختلف، چگونه تحلیل و سپس اقدام کنیم. تاریخ، «عبرت» است. از ذخیره تاریخ و حوادث گذشته، نباید غفلت کنیم که خسارت‌های بزرگی به بار خواهد آورد. باید جلوی تکرار وقایع تلخ تاریخی را بگیریم. وقتی در تاریخ می‌خوانیم که در روز عاشورا عده‌ای امام حسین را عمل‌یاری نمی‌کردن؛ ولی برای پیروزی او فقط دست به دعا برداشته بودند، تا این که امامشان زیر سُم اسبیان دشمن لگدکوب شد! باید الان طبق این تجربه تاریخی، گوش به فرمان و لی امر جامعه باشیم و او را عمل‌یاری کنیم تا بار دیگر امام جامعه به مسلح نزود. پس به مطالعه تاریخ همت گماریم و لحظه‌ای از آن غفلت نکنیم.

[4]. سلیمان صرد خزاعی، یکی از خواصی است که الگویی برای تشخیص غلط و اقدام ناهمنگام شد. در این خصوص، مقام معظم رهبری می‌فرمایند: «وقتی امام حسین (علیه السلام) کشته شد، وقتی فرزند پیغمبر از دست رفت، وقتی فاجعه اتفاق افتاد، وقتی حرکت تاریخ به سمت سرگذشت آغاز شد، دیگر چه فایده؟! بیینید از هر طرف حرکت می‌کیم، به خواص می‌رسیم. تصمیم‌گیری خواص در وقت لازم، تشخیص خواص در وقت لازم، گذشت خواص از دنیا در لحظه لازم، اقدام خواص برای خدا در لحظه لازم. این‌هاست که تاریخ، ارزش‌ها را نجات می‌دهد و حفظ می‌کنند! در لحظه لازم، باید حرکت لازم را انجام داد. اگر تأمل کردید و وقت گذشت، دیگر فایده ندارد.» (بیانات در دیدار فرماندهان لشکر ۲۷ محمد رسول الله، ۲۰ خرداد ۷۵) پس با اقدام غلط خواص است که حسین‌ها به مسلح می‌روند و اقدام تؤاپین جوابگو و جبران‌کننده مافات نیست!

[5]. در صدر اسلام، عامه مردم نگاهشان به صحابی بود و بیعت آن‌ها را حجّت و حق می‌دانستند! در صورتی که بعضی از صحابی، تطییع یا تهدید یا همدست شدند و در نتیجه عده کثیری را به دنبال خود، به راه باطل کشیدند و حق امام زمان خود را غصب کردند. اما تاریخ به ما می‌گوید، فقط باید گوش به زنگ ولايت باشیم، نه خواصی که با سکوت یا عملشان در حال هزینه

سازی هستند! شیخ فضل الله نوری با صدور "رأی یک روحانی" به نام شیخ ابراهیم زنجانی که در محضر علمای مشهوری درس خوانده بود، بر بالای دار رفت! تاریخ به ما هشدار می‌دهد که نگاهمنان به القاب و سمت‌های اشخاص نباشد؛ بلکه باید به حق و ولایت نگاه کنیم، تا در زمرة سقوط‌کنندگان نباشیم. «می‌خواهیم از راه شناختن تاریخ خود، گذشته‌ی خود و برجستگان تاریخ را درست بشناسیم. امروزمان را درست بفهمیم تا فردامان را تشخیص بدھیم. گذشته برای ما یک وسیله و آینه‌ای است. مایه‌ی عبرتی است تا راه آینده‌مان را هموار کنیم.» (بیانات در دیدار مردم لار، ۱۹ اردیبهشت ۸۷)

[6]. در حال حاضر نیز مانند توّابین، کم نداریم، همان خواصی که ماه‌هاست در برابر هجمه همه‌جانبه دشمنان انقلاب و نظام، سکوت کرده‌اند، تصمیم نگرفته‌اند و هنوز به این تشخیص درست نرسیده‌اند که باید از اسلام و انقلاب، در زمان مناسب دفاع کنند! تکلیف ما نیز با این جماعت مشخص است. ما باید عمر زمان خود باشیم و با عبور از خواص بی‌ بصیرت، دل به دریای دفاع از ولایت بزیم و در اسارت تردیدها و تشخیص‌های غلط خواص بی‌ بصیرت نمانیم. «تاریخ» به ما می‌آموزد که در هر زمانی چه اقداماتی انجام دهیم تا یا کربلایی اتفاق نیفتند و یا اگر کربلایی دیگر بر پا شد، ما در زمرة توّابین قرار نگیریم و باید این را آویزه‌ی گوش‌مان کنیم که «تاریخ تکرار می‌شود» و مطالعه تاریخ بسیار ضروری، درس آموز، گره‌گشا و عبرت آموز است.

[7]. از نظر «تاریخ» خواص جامعه، گاه مانند دیوار لرزانی هستند که هیچ‌گاه نباید به آنها بدون کمک ولایت، تکیه کرد. اینگونه خواص، عموماً در بزنگاه‌های حساس تاریخ، یا با سکوت کرده‌اند، یا با جبهه باطل همراهی کرده‌اند! اگر حق اهل‌بیت علیهم السلام غصب شد، اگر سقیفه، جمل، صفين، کربلا... ایجاد شد، اگر ائمه معصوم به شهادت رسیدند، اگر امام زمان عج الله تعالی فرجه الشریف، سال‌هاست که در غیبت به سر می‌برد، به‌حاطر اشتباه خواص است. ردّ پای خواص در تمام حوادث تاریخی که بر علیه حق اتفاق افتاده است، به‌وضوح دیده می‌شود. «تاریخ» به ما می‌گوید دل به "خواص جامعه" نبندید! فقط نگاهمان به ولایت باشد، تا از صراط حق منحرف نشویم. از تاریخ باید درس آموخت و تجربه کسب کرد. عده‌ای سعی می‌کنند، حوادث روزگار ما را حاوادث استثنایی وaned کنند که به‌هیچ‌وجه تجربه تاریخی جواب‌گو نیست. درصورتی که "روش‌های زندگی" عوض می‌شود؛ اما "پایه‌های اصلی زندگی بشر" و "جیهه‌بندی‌های اصلی بشر"، تغییری پیدا نمی‌کند.

[8]. همه‌ی علوم و معارف و تلاش امروزی بشر، فقط زمان حال است. میلیون‌ها برایر این تلاش‌ها، درگذشته انجام‌گرفته است که این‌ها یعنی «تاریخ». بنابراین، تاریخ چیز کم‌اهمیتی نیست. واقعاً نباید به عنوان یک چیز حاشیه‌ای به آن نگاه کرد. «اگر تاریخ، یک چیز اصلی نبود، قرآن با این عظمت، تاریخ را وارد خودش نمی‌کرد؛ بنابراین، تاریخ مهم است.» (بیانات در دیدار با اعضای صدای جمهوری اسلامی، ۸ بهمن ۷۰). قابل ذکر است که در منظومه فکری مقام معظم رهبری، نگاه دقيق و تحلیلی به تاریخ و رخدادهای آن، برای درک درست تحولات بشری و روشن‌شدن وضعیت موجود، از جایگاهی مهم و بنیادین برخوردار است. پس «تاریخ همراه با تحلیل»، بسیار ارزشمند است. تاریخ به ما می‌گوید: اگر از درس‌هاییش عبرت نگیریم، مایه عبرت آیندگان می‌شویم! باید در مطالعه تاریخ، دقت نظر داشته باشیم و تحولات پیش رویمان را به‌خوبی تحلیل کیم تا بتوانیم از فتنه‌های آخرالزمانی به‌آسانی عبور کنیم.

نویسنده:

مرضیه عاصی [1]

نشانی

[منبع: http://partosokhan.ir/content/%D8%B9%D8%A8%D8%B1%D8%AA%DA%A9%D8%AF%D9%87-%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE](http://partosokhan.ir/content/%D8%B9%D8%A8%D8%B1%D8%AA%DA%A9%D8%AF%D9%87-%D8%AA%D8%A7%D8%B1%DB%8C%D8%AE)

پیوندها

[1] <http://partosokhan.ir/%D9%86%D9%88%DB%8C%D8%B3%D9%86%D8%AF%D9%87-%D9%85%D9%82%D8%A7%D9%84%D9%87/%D9%85%D8%B1%D8%B6%DB%8C%D9%87-%D8%B9%D8%A7%D8%B5%DB%8C>